

Časopis frekventantov Rehabilitačného strediska pre zrakovo
postihnutých v Levoči

NADHL'AD

občasník
č. 4/2013

Kasárenská 16, 054 01 Levoča
telefón: 053/4166411,
e-mail: casopis@rszp.sk

Redakčná rada:

Balogová Oľga, Bátori Ján, Bílla Tatiana, Mgr. Bursová Erika, Cingálek Ján, Čmelíková Júlia, Dani Tibor, Ferko Stanislav, Gaži Ivan, Bc. Genská Miriam, Greguš Ján, Hudecová Alena, Janíková Jana, Masarik Miroslav, Matej Ľuboš, Mirga Jaroslav, Mgr. Nedorost Peter, Pozdechová Dominika, Rabíková Helena, rolníková Nataša, Slobodník František, Szedlák Róbert

RSZP

Dlhé chodby, strmé schody,
vie to každý, kto tam chodí.
Triedy malé, srdcia veľké,
v jedálni je mäsko mäkké.

izby sú tu pohodlné,
robia sa v nich veci divné.
Internet to musí byť,
nemôžeme bez neho žiť.

štúdium radi nemáme,
radšej zbojstvá stvárame.
Spať neskoro chodíme,
však to v triedach dospíme.

Ráno nechce sa mi vstať,
do školy nestíham sa obliekať.
Hodiny tie nejak prežijeme,
na desiate hneď zutekáme.

Poobede sa von vyberieme,
len tam, kde to poznáme.

Dominika Pozdechová

Masérske trampoty

Jedného dňa, keď dcéra vstala
a šek zo školy na stôl dala.
Vravím si: tu niet čo robiť,
musím sa naučiť peniažky zarobiť.

Kam sa podieť, v ktorú stranu?
Kde mi doširoka otvorí bránu?
Slabozrakí nie sú všade
a ja nie som žiadne mláde.

Čo že budem, čože robiť?
Nechcem si ja život drobiť.
Budem sa ja veru asi,
na masérsku školu hlásiť.

Masérčina ťažká drina,
napriek tomu je to prima.
Biceps, triceps, gluteus
nie som žiadny génus.

Streda je najťažší deň,
napíname mozgovú dreň.
Vyšetrovačky a fabka milá,
to je to, o čom som „vždy snila“.

V anatómii sú veci múdre,
prečo len ten študent dudre?
Bunky to sú veci veľmi zložité
a korunky na zuboch kužeľovité.

Ale dneska sme už starí mazáci,
čo sa držia v praxi pri práci.
Na neurológii je naša Gitka,
neostane na nikom suchá nitka.

Naša milá pani triedna,
našťastie je ku nám mierna.
Nemá s nami život ľahký,
vydrží ešte ten čas krátky?

V lete nás čakajú skúšky nemilé,
veď už hltáme vedomosti spanilé.
Držte nám vy prosím palec,
nech má všetko úspešný KONEC.

Alenka Hudecová

Moje pocity zo strediska

Ako som sa dostala do Rehabilitačného strediska? Po skončení zdravotnej školy sa moje plány ani trochu neuberali sem a už vonkoncom nie zostať v Levoči. Chcela som sa dostať na vysokú školu, alebo na pomaturitné štúdium odbor sociálno-právna činnosť, ale nakoniec sa mi to nepodarilo a tak som sa na prelome júla a augusta rozhodla, že vyskúšam pobyt v stredisku. Obvolala som kompetentných ľudí a zistila si, že či je v takom neskorom čase voľné jedno miesto v základnom kurze. Milá a veľmi ochotná pani riaditeľka mi všetko vysvetlila a opísala, čo bude potrebné vybaviť ešte pred nástupom do kurzu. Posledné dva augustové týždne som sa už nevedela dočkať toho vytúženého dňa 2. septembra, dňa, v ktorý som mala odcestovať. V

poobedňajších hodinách som sa aj s rodičmi dostavila do strediska, kde ma už nedočkavo vyčkávali. Pani vychovávateľka mi odovzdala kľúče od izby, povodila ma po stredisku a ukázala mi, čo sa kde nachádza. Boli to veľmi zvláštne pocity, zmiešané s otázkami: s kým budem na izbe? Budeme si spolu rozumieť? S kým budem v triede? Nájdem si nových priateľov? A ešte mnohé iné otázky, na ktoré som vtedy nepoznala odpovede. Konečne som sa dočkala príchodu mojich dvoch spolubývajúcich, najprv Ivetky Beňovej a o niečo neskôr aj Radky Pinčákovej, ktorá je dokonca aj mojou dobrou spolužiačkou. Postupne sme sa začali spoznávať a stali sa z nás veľmi dobré kamarátky. V utorok prvý vyučovací deň nás v spoločenskej miestnosti slávnostne privítala riaditeľka Rehabilitačného strediska pani Mgr. Labajová, ktorá stručne zhrnula históriu strediska, vymenovala frekventantov jednotlivých kurzov a oboznámila nás s domácim poriadkom, s našimi právami, ale aj povinnosťami, ktoré by mal každý frekventant dodržiavať. Prvý týždeň sme sa viac-menej spoznávali s učiteľmi a vychovávateľmi, ale aj spolužiaci medzi sebou. Jeden od druhého sme sa dozvedeli, ako sa volá, odkiaľ a prečo do strediska prišiel, aké má plány do budúcnosti, čo od strediska očakáva, aké má záľuby a veľa iného. Náš triedny učiteľ pán Zoričák nám stručne povedal o jednotlivých predmetoch, ktoré sa v základnom kurze vyučujú, čo nás čaká a hlavne neminie a ktorí učitelia nás ich budú učiť. Chceli by ste vedieť, že aká je moja najobľúbenejšia a zase naopak najneobľúbenejšia hodina? Tak Vám to poviem: Začneme tou najneobľúbenejšou. Je ňou strojopis a nie tak hodina, tá býva v pohode, ale skôr to písanie, ktoré ma vôbec nebaví, pretože písať dávno viem. A že ktorá hodina je najobľúbenejšia sa povedať ani nedá, lebo tých je trochu viac: sebaobsluha, pretože sa na hodine niečo naučím, priestorová orientácia, lebo je pre každého potešením, keď zvládne alebo sa naučí novú trasu a do tretice je to sebarealizácia, pretože na tejto hodine je vždy skvelá atmosféra a aj keď nemám občas náladu, po tejto hodine je to opakom. Moje plány do budúcnosti sú: urobiť si operátorský kurz, potom kurz IAS alebo pôjdem na spomínané pomaturitné štúdium do BA. Ved' uvidíme, akým smerom sa pustím. Teraz som v základnom kurze a toto všetko je ešte stále dosť ďaleko, tak sa snažím vychutnávať prítomnosť. Ďakujem Bohu, ale aj vám všetkým, ktorí ste priložili ruku k tomu, že aj moja "maličkosť" dostala príležitosť byť spolu s vami v niečom takom, ako je Rehabilitačné stredisko v Levoči.

S pozdravom vaša frekventantka Dominika Pozdechová

Odišla som, hoci som mala ostať

Bolo to pred dávny časom, keď sa mi stalo, čo sa mi stať nemalo. Už od malička sa kamarátim s jedným dievčaťom, ktoré mi zostalo kamarátkou až dodnes. Napriek všetkému, čo sme spolu prežili a zažili je naše kamarátstvo skvelé! Základná škola ubehla ako voda, až na strednej, keď sme sa stali spolubývajúcimi, sme si postupom času uvedomovali, že sa viac a viac zblížujeme. Prvé roky boli bezproblémové. Navzájom sme sa rešpektovali a najradšej mala víkendy, keď sa mohlo za dávnych čias zostať na internáte. No nie všetky dni boli medzi nami ružové. Občas sa stávalo, že sme mali menšiu výmenu názorov, ale stále sa to vysvetlilo a boli sme radi. Až raz prišiel ten osudový deň, keď mala Helenka, teda tá moja kamarátka, skúškové obdobie a chcela šťastlivo ukončiť strednú školu s dobrými výsledkami. Neustále sa učila a samozrejmosťou bolo, že som sa ju snažila povzbudiť, prípadne

upokojiť, keď už sa zdalo, že to vzdáva. Jedného dňa sa to stať nemalo. Helenka sa už nevládala učiť a možno sa jej už ani nechcelo a tak som jej niečo povedala, že bola z toho trojdňová neskutočná hádka. Ona to brala ako kázeň, ale moje slová boli úprimné a nechcela som, aby to znelo tak zle. Zo začiatku sme sa obchádzali a každá z nás sa ukrývala pred druhou, aby sme na sebe nedali pocítiť slzy trápenia. Raz v jeden večer sa Helka nadýchla a povedala: „Ja sa už s tebou nemusím kamarátiť, keď nechceš a ty dobre vieš, že kto ma sklame, ťažko si získa moju dôveru späť.“ Tie slová ma naozaj zarazili a bolo mi ešte hroznejšie ako pred tým. Helkine slová mi vírili neustále hlavou a premýšľala som, ako to napraviť. Pár dní som chodila po škole, akoby bez duše a v najmenšom záujme sa mi nechcelo nikomu vysvetľovať, čo sa mi stalo. Uvedomujem si, že som pri Helenke mala stáť a viac ju povzbudiť, mala som ostať pri nej, ale v istom zmysle som odišla a opustila som ju, čo mi bolo a aj je veľmi ľúto.

Janka Janíková

Tibor Dani – rozhovor

„Ak človek príde o nohu, vie do cieľa doskákať i na jednej. Ak nemá sluch, vie odčítať z pier, ale najhoršie je, ak nevidí“ zamýšľala sa pán Tibor nad svojím osudom. Vie porovnávať, lebo sa narodil so všetkými zmyslami a dlhé roky žil relatívne zdravý. „Preto som neriešil drobné zdravotné komplikácie a podcenil som aj cukrovku. To bola chyba.“ Nechápal ich. „Kým som videl, nad zložitou svetom nevidiacich som sa nezamýšľal, a myslím si, že som ich ani nechápal. To sa vlastne ani nedá pochopiť, kým to človek nezažije. Mne to trvalo do chvíle, keď sa môj svet začal zahmlievať, farby blednúť a všetko akoby sa vnáralo do hmly,“ opisuje postupnú premenu kvality svojho života chlap, ktorého dovtedy Rimavská Baňa poznala ako neposedného športovca, ktorý tam hrával futbal, ale aj divadlo a organizoval rôzne podujatia, na ktorých sa bavila celá dedina. „Aj som si vypil, aj som sa pobil, aj dievčatá som ponaháňal,“ s náležitou dávkou humoru rozpráva o svojej mladosti vyučený sladovník, ktorý už ako osemnásťročný varil pivo v dnes už neexistujúcom rimavskosobotskom pivovare Gemer. „V tých časoch som bol najmladší varič piva v republike,“ pripomína.

Zlákalo ho však funkcionárčenie vo vtedajšom zväze mládeže, a keď sa ten rozpadol, začal pre Taliansku firmu nakupovať po celom Slovensku drevo. „Šla mi karta, dobre som zarábal, všetko sa zdalo fajn a odrazu báb. Vracal som sa večer domov a uvedomil som si, že poriadne nevidím na cestu a s autom som už v protismere,“ spomína na moment, keď si pred ôsmimi rokmi prvýkrát uvedomil dôležitosť zraku. Ten sa mu začal strácať pre cukrovku. „Nechcel som si pripustiť, že prestávam vidieť. Nejaký čas som to dokonca pred okolím i pred zamestnávateľom maskoval. Vyhováral som sa, že niečo večer mám, a keď som už musel ťahať dlhšie, snažil som sa domov vrátiť za vidna,“ vraví Tibor. V očiach mu však ustavične praskali cievy a zalievala ich krv. Postupne sa mu deformovala sietnica a zrenice sa zaplňali drobnými jazvami. Nepomohli ani desiatky operácií, ktorými sa mu zrak snažili zachrániť lekári. Všetko však malo omnoho rýchlejší spád, ako si vtedy dokázal pripustiť. Po pár mesiacoch už nevidel takmer vôbec. „Keď mám dobré momenty, vnímam ešte aspoň nejasné obrysy, ale to sa nedá povedať, že vidím. Zatiaľ je to stabilné, ale viac to smeruje k úplnej slepote,“ konštatuje pragmaticky.

Letargia „Stratou zraku sa mi život zúžil na úzky priestor. Nemohol som čítať, nevedel som nič napísať. Aj poldecáky sa mi zrazu hľadali dlhšie,“ odľahčuje svoju situáciu. „Pre chorobu sa so mnou rozviedla aj manželka, dve deti zostali pri nej a ja som zostal sám. Sedem mesiacov som sa presviedčal, že to zvládnem, že sa o seba dokážem postarať. Vtedy som ešte býval v Teranoch pri Dudinciach, no potom som to vzdal a radšej som sa vrátil na Gemer, kde mám mamu i sestru.“ Najhoršia bola pre Tibora strata mobility. „Dovtedy som nebol závislý od nikoho. Kedy som si čo zmyslel, sadol som do auta a šiel som to vybaviť. Vyrovnat' sa s tým bolo strašné.“ Ešte aj teraz ho trasie pri spomienke na to, ako sa stratil na ulici pár desiatok metrov pred svojím domom: „To bolo ešte vtedy, keď sa mi striedali stavy videnia a nevidenia. Vracal som sa odniekiaľ a cítil som, že mi krv zalieva oči. Našťastie som už zabočil do našej ulice, keď sa mi všetko úplne stratilo. Na štyroch som ohmatával všetko okolo seba a i tak som netušil, kde bývam. Tých pár metrov som šiel možno hodinu a keby nebolo susedy, čo si ma všimla, neviem, či by som bol vôbec trafil.“ Preto tri roky zväčša len posedával doma. Teda ak s matkinou pomocou nesmeroval k lekárom. „Vtedy som si už začínal uvedomovať, že lepšie to nebude. Absolútne som netušil, čo budem robiť. Bolo to až apaticky ubijajúce,“ spomína na obdobie hľadania životného cieľa. Vidí paličkou. Paradox je, že z tej odovzdanej letargie ho prebral iný nevidiaci: „Bol som sa dať vymasírovať a nevidiaci masér sa ma spýtal, prečo si neurobím masérsky kurz v Levoči. O nejakom rehabilitačnom stredisku pre zrakovo postihnutých som dovtedy ani netušil.“ To ho inšpirovalo, lebo sa chytal všetkého, čo by ho niekam posunulo. „Do Levoče som šiel plný nadšenia, ale po dvoch týždňoch som zutekal. Ja, čo som si žil celý život voľne, som sa zrazu musel podriadit' režimu a pravidlám.“ Naveľa sa však do Levoče vrátil a je tam už na treťom kurze. V prvom sa naučil pohybovať v priestore i systematickosti v bežnom živote. Po ďalšom kurze dokáže vyrábať čokoľvek z kartónu, tretí mu rozšíril životný priestor o ovládanie počítača. „Naučili ma tu väčšej sebestačnosti, si uvariť i zaliať kávy a nepopálím si prst horúcou vodou ako voľakedy, keď som ním meral výšku hladiny. Stačí na to malý hladinomer, ktorý zavesím na okraj šálky,“ ukazuje drobnú pomôcku. „Ani sna o masérstve som sa nevzdal. V tom vidím najväčšiu perspektívu uplatnenia. Aspoň kamarátov by som občas vyčapkal,“ smeje sa muž, ktorý vraví, že v Levoči znovu objavil svoj zmysel pre humor. „Zlepšil sa mi však aj sluch i hmat. Celý terajší život je takisto obrovským náporom na pamäť,“ opisuje, čo prežíva ako nevidiaci. Zvládol už aj Braillovo písmo, zo zvukov sa snaží odhadnúť veľkosť priestoru i smer, kam sa uberá, a zvykol si aj na bielu paličku, ktorou si oťukáva priestor. Keď sa ma Tibor na konci nášho rozhovoru spýta, koľko je hodín, a povie, že ešte musí stihnúť otvorenú poštu, viem, že jeho optimizmus zvíťazil nad smutným osudom. A to je dobre.

Prevzaté z časopisu Šarm

Rozhovor

Pri mikrofóne vítame vedúceho výchovy pána Alexandra Péchyho, ktorý nám zodpovedal pár otázok:

Ako vnímate rozdiely medzi základnou školou a pôsobením tu v stredisku v úlohe vedúceho výchovy?

Som, zastupujúci vedúci. Rozdiely - najväčší rozdiel je asi v tom, že tu nezvoní zvonček. V základnej škole sa po každej hodine ozvala nejaká melódia. Rozdiel bol

aj v tom, že po ukončení hodiny môžu ísť všetci frekventanti vonku. Keď skončili deťúrence v základnej škole, museli čakať vychovávateľa, ktorý ich po skončení vyučovania čakal, aby nevystrájali a náhodou sa niečo nestalo. Ako sa to stalo napríklad Júliusovi Czafikovi, ktorý sa dostal dole po schodoch iným spôsobom ako nohami.

Aké sú rozdiely v činnostiach v základnej škole a aké sú tu v rehabilitačnom stredisku?

Kružky sú aj na základnej škole aj tu. Na základnej škole boli kružky napríklad v stredu poobede, kde sa deti zaradili do jednotlivých skupín. Tu sú niektorí jedinci, ktorí sa nezadeľujú nikam, majú svoj voľný čas, ktorý venujú sami sebe. Mám dobrý pocit z toho, keď sa vyhlási, že sa ide plávať, lyžovať alebo na besedu, všade sa nahlásia ľudia. Na základnej škole je záujem o činnosti, ale nie o každú, naopak tu z každého rožka troška.

Koľko rokov vykonávate funkciu vychovávateľa a aké boli vaše začiatky?

Ako vychovávateľ som nastúpil do základnej školy pre nevidiacich v roku 1965. Robil som tam bez prestávky, okrem vojenskej základnej služby, kedy som bol 2 roky preč. Pôsobil som tam do roku 2009. Do funkcie vedúceho výchovy som nastúpil v roku 1987. Pracoval som tam až do odchodu do dôchodku.

Aký najzaujímavejší zážitok ste počas vašej práce zažili?

Keď sme sa učili lyžovať na zjazdových lyžiach a po nejakom čase, som sa dozvedel, že máme paraolympionikov, ktorí mali výborné výsledky na paraolympiáde.

Ako sa môže človek, ktorý nevidí od malička naučiť zjazdové lyžovanie?

Začiatok zjazdového lyžovania je v tom, aby sa každý oboznámil s topánkami, lyžami a palicami, aby sa naučil obuť. Najdôležitejšie na zjazdovom lyžovaní je prenášanie váhy z jednej nohy na druhú, aby sme si uvedomili, ktorú nohu máme odľahčiť a na ktorú máme pritlačiť. Mal som takú lieskovú palicu, ktorou som navádzal nevidiaceho chlapca. Keď už bol nevidiaci zdatnejší, mali sme navádzací prístroj, ktorý som si dal na chrbát a volal som ho za sebou.

No a na záver, čo by ste zapriali do života našim frekventantom?

Keby sa to dalo, prial by som každému, ten kto prišiel o zrak, aby sa mu vrátil a ten kto ho nemal, aby ho mal. To by bolo moje najväčšie pranie. Viem, že tým pádom by stredisko nemalo svoju funkčnosť. Všetci ľudia by potom mali možnosť sledovať svoje okolie, tú krásu, ktorú okolo nich Slovenská republika má a aby každý videl vlastnú domovinu.

Tak Vám veľmi pekne ďakujem za rozhovor.

Helenka Rabíková

Prehliadka kaštieľa v spišskom Hrhove

Dňa 7. 9. sa pod vedením pani vychovateľky Wagnerovej uskutočnil poznávací výlet do kaštieľa v Spišskom Hrhove. Cestu do Hrhova sme absolvovali pešo po tzv. Starohrhovskej ceste. Po ceste sme narazili na robotníkov, ktorí budovali diaľnicu. Po nepríjemnom úseku, zaprášenej diaľničnej cesty, sme vošli do lesa na príjemný a pohodlný chodníček. Po príchode do Hrhova prvou našou zastávkou bol priestranný školský dvor miestnej ZŠ, kde sme si oddýchli a pokračovali sme v ceste do kaštieľa. Pri vstupe sme zistili, že je to aj reedukačné centrum pre mladistvé dievčatá. Privítal nás pán vychovávateľ Kamenický a sprevádzal nás prehliadkou. Zo vstupnej haly

nás upútala miestnosť, v ktorej sa realizovali dievčatá v rámci mimo vyučovacej činnosti. Boli tam ručné práce rôzneho druhu a materiálu. Mohli sa realizovať aj stolným tenisom a futbalom, ktorý sme videli v nasledujúcej miestnosti. Ďalej sme postupovali do miestnosti, ktorá bola celá v pôvodnom stave, kde sa dievčatá stretávali na besedách a vyhodnocovaní správania. Ďalšou miestnosťou bola veľmi príjemná a pekne zariadená kaplnka s množstvom obrazov a výjavov z biblie. Prehliadku sme ukončili v koncertnej miestnosti, kde boli obrazy symbolizujúce ročné obdobia, ale aj dvanásť mesiacov v roku a štyri obrazy – detstvo, mladosť, dospelosť a staroba. V každej miestnosti sme obdivovali krby a stropy v pôvodnom stave. Pri odchode nás pozdravilo aj niekoľko dievčat. To všetko vyvolalo v nás dobrý dojem. Po ukončení prehliadky sme prešli veľkým parkom, ktorý patrí ku kaštielu. Tejto akcie sa zúčastnili: Mirka Genská, Danka Sceranková, Olinka Balogová, Ľuboš Matej, Dominika Pozdechová, Nataška Rolníková a milú spoločnosť nám robila Ivetka Beňová, ktorá už žiaľ nie je medzi nami a na ktorú si budeme s láskou spomínať. Na záver by sme sa chceli poďakovať pani vychovávateľke Wagnerovej, ktorá túto akciu zorganizovala a veríme, že sa podobných akcií opäť zúčastníme.

Miriam Genská, Oľga Balogová

Článok do časopisu RSZP

Som frekventantom základnej skupiny od 2. 9. 2013 a môžem konštatovať, že sa mi tu páči. Priestory sú tu veľké a pekné a aj v čistote udržiavané a je tu aj pekné nádvorie. Jedno, čo sa mi nepáči je akustika po chodbách a taktiež v jedálni. Priestorové orientácie sa začínajú vyučovať práve na tých chodbách. Človek, ktorý prvýkrát začína s touto priestorovou orientáciou, má čo robiť, aby sa zorientoval a keď sa pridá do toho tá zlá akustika, robí to problém na psychickú stránku človeka, ktorý s tým začína. Sú tam veľké ozveny. Ako neodborník v tomto odvetví konštatujem, že 5 cm polistirénu by to aspoň čiastočne riešilo. Viem, že je to finančne náročné, ale možno by to stálo zato.

Ján Bátor

Spevácky krúžok

Úlohou speváckeho krúžku nie je len si vyspevovať vo svojom voľnom čase, ale aj potešiť iných, ktorí majú radi hudbu. Na tomto krúžku sa môžeme naučiť nové piesne z rôznych kútov Slovenska a prezentovať ich publiku pri príležitosti rôznych podujatí.

Do tohto krúžku sa môžu prihlásiť všetci frekventanti, ktorí by mali záujem si s nami zaspievať. Cieľom krúžku nie je frekventantov nútiť, aby spievali z donútenia, ale preto, aby svoju záľubu mohli naplno zrealizovať aj v praxi a takto ukázali v sebe svoj možno netušiaci talent.

V súčasnosti tento krúžok navštevuje desať frekventantov:

Miriam Genská, ktorá je aj našou klaviristkou a humoristkou zároveň.

Daniela Sceranková, František Slobodník, Ivan Gaži, Ľuboš Matej, Oľga Balogová, Radka Pinčáková, Mária Janíková, Jana Janíková, Mária Polláková a nesmieme zabudnúť ešte na jednu speváčku, ktorou je pani vychovávateľka Wagnerová Katka, ktorej patrí aj funkcia vedenia nášho krúžku.

Najbližšie si nás budete môcť vypočuť pri príležitosti výročia dvoch bývalých pedagógov – manželov Ličkovcov dňa 7. 11. 2013. Srdečne vás pozývame

Janka Janíková, Ivan Gaži

Výlet na Popradské pleso

V septembri sa uskutočnil výlet na Popradské pleso. Zúčastnili sa ho siedmi frekventanti a dvaja vychovatelia strediska. Bolo krásne sobotné ráno, počasie bolo pekné, takže nám nič nebránilo v ceste. Z Levoče sme vyrazili o pol desiatej ráno. V Smokovci sme boli tak okolo pol jedenástej. Ako som už povedal, počasie bolo nádherné a cesta príjemná. Šli sme hore na pleso asi tak dve hodiny a obdivovali sme krásy tatranskej prírody. Sem-tam sme sa zastavili, urobili sme si nejakú tú fotku, takže cesta nám pomerne rýchlo ubiehala. Na pleso sme dorazili okolo dvanásť dvadsať. Sadli sme si vonku pri chate, kde bolo veľmi príjemne. Niektorí si dali čaj, iní zas pivo a rozprávali sme o všeličom možnom. Keď sme si trochu oddýchli a posilnili sme sa, tak prišlo na rad fotenie pri Popradskom plese. Na výlete sa zúčastnili títo frekventanti: Bubeníčková Martina, Danyiová Rita, Ferko Ladislav, Ferko Stanislav, Fudaly Imrich, Čmelíková Júlia a cestou sme zobrali aj siedmu bývalú frekventantku Annu Fudalyovú. Na Popradskom plese bolo nádherne, no keď sme sa vracali naspäť, tak taktiež sme sa zastavovali a robili ďalšie fotografie. Domov sme sa vrátili okolo piatej podvečer. Bol to krásny zážitok, za ktorý sa chceme poďakovať našim pánom vychovávateľom. Toľko z Popradského plesa.

Stanislav Ferko

Kam sa dievča ponáhľaš?..
Ponáhľam sa na salaš.

Je znenie známej slovenskej piesne, ktorú sme sa rozhodli v RSZP Levoča nasledovať a tak v nedeľu 6. 10. 2013, skupinka v zložení štyria frekventanti a doprovod, nasadli do autobusu SAD Levoča a odviezli smer Spišský salaš. Vodič síce prisľúbil zastaviť pri salaši, ale spamätal sa až asi 1 km za ním, tak že sme sa vracali späť, čo nám ale vôbec nevadilo, keďže vyšlo ideálne počasie a naplno si tak užili vychádzku vyplnenú veľmi príjemnými rozhovormi a F-cvak, O-cvak, T-cvak, E-cvak, N-cvak, Í-cvak, M-cvak. Skrátka – fotením, UFF!

Na salaši, hneď potom, ako sme si spravili imageovú foto pri ovečkách na nástenku strediska, chceli sme si sadnúť do jedálne a objednať si, nemali miesto. Keď sme si konečne posadali, hneď sme aj zistili prečo. Bolo tam, ako na pretekoch slimákov. Ale aby som ich neurazil - pretekárskych. Pôvodne si nikto nechcel objednať, keďže

sme boli najedení ešte zo strediska, to sa však zmenilo po tom, ako nám doniesli kávu asi po 30-tich minútach. To nám už vytránilo úplne /inak dobrý ťah obsluhy/. V našich žalúdkoch skončili nakoniec postupne okrem kávy aj bryndzové halušky, pirohy, nejaké to nealkoholické pivo a iné podotýkam, nealkoholické nápoje. Ešte pár záberov a hupky späť na internát.

Najedené osoby a obsadenie v zložení: osoba č. 1 – Stanislav Ferko, osoba č. 2 – Oľga Balogová, osoba č. 3 – Ľuboš Matej, osoba č. 4 – František Slobodník. V úlohe doprovodu a organizátora tejto superakcie účinkovala: p. Anna Jarkovská, ktorej ďakujeme a dúfame, že sa takýchto dobrých zvykov neopustí.

Na záver jeden aperitív:

- pán doktor, akosi slabo vidím.
- odkedy?
- odkedy som sa oženil, nevidel som ešte ani euro!

Prešiel, videl, skúsil, zjedol a napísal: Ľuboš Matej

Oslavujeme

Pozdechová Dominika: 12. 9.

Šarišská Paulína: 15. 10.

Masarik Miroslav: 21. 10.

Balogová Oľga: 28. 10.

Cingálek Ján: 22. 11.

Mirga Jaroslav: 30. 11.

Rumanovská Veronika: 5. 12.

Všetkým srdečne Blahoželáme

RR